

**Knelpunten bij wetsvoorstel
maatregelen WWB (33 801)**

Knelpunten bij het wetsvoorstel 'Wijziging van de Wet werk en bijstand en enkele andere sociale zekerheidswetten (Wet maatregelen Wet werk en bijstand en enkele andere wetten)' (33 801).

Voorwoord

Kluwer Schulinck heeft het wetsvoorstel tot wijziging van de Wet werk en bijstand en enkele andere sociale zekerheidswetten (Wet maatregelen Wet werk en bijstand en enkele andere wetten)' (33 801) bestudeerd. Kluwer Schulinck maakt kennissystemen voor de gemeentelijke sociale dienst, waaronder Grip op WWB, waarvan ruim 80% van de Nederlandse gemeenten gebruik maakt.

Kluwer Schulinck twijfelt sterk aan de wetstechnische kwaliteit van de voorgestelde wetgeving. Kluwer Schulinck heeft een aantal knelpunten gesignaleerd. Deze maken de wet moeilijk uitvoerbaar. De belangrijkste punten worden hierna, gerubriceerd op onderwerp, benoemd. Ook is een opiniestuk opgenomen over het wetsvoorstel. De uiteenzetting beschrijft in het kort de belangrijkste wijzigingen voor de WWB en welke bedenkingen Kluwer Schulinck heeft bij het wetsvoorstel. Het opiniestuk is bedoeld als inleiding op het overzicht met knelpunten.

Hoogachtend,

mr. Josan van Hoof

Algemeen Hoofdredacteur Kluwer Schulinck

Wetsvoorstel WWB Maatregelen:

Nauwelijks ruimte voor maatwerk

door mr. Josan van Hoof

Mensen moeten als ze niet of nauwelijks inkomen hebben een beroep kunnen doen op de bijstand. Tegelijkertijd vindt het kabinet het heel belangrijk dat mensen vanuit de bijstand meedoen in de samenleving. Om de bijstand meer activerend en tegelijkertijd helderder uitvoerbaar voor gemeenten te maken, bood staatssecretaris Klijnsma van Sociale Zaken en Werkgelegenheid op 12 november het wetsvoorstel WWB Maatregelen aan de Tweede Kamer aan. Het wetsvoorstel wordt vanaf 1 juli 2014 gefaseerd ingevoerd. De nieuwe regels zouden gemeenten duidelijkere instrumenten in handen moeten geven om de WWB uit te voeren en leveren flinke besparingen op. Bij Kluwer Schulinck zien we de nodige haken en ogen.

Verplichtingen voor belanghebbenden

Wat verandert er als het wetsvoorstel wordt aangenomen? Iedereen die een bijstandsuitkering aanvraagt, moet aantonen dat hij in de voorafgaande vier weken er zelf alles aan heeft gedaan om werk te vinden. De zoektijd van vier weken en het plan van aanpak gelden dan ook voor personen van 27 jaar en ouder.

Diverse arbeidsverplichtingen en bijbehorende maatregelen worden geüniformeerd. De bijstand wordt met 100% verlaagd gedurende drie maanden indien iemand de geüniformeerde arbeidsverplichtingen niet nakomt of niet kan aantonen dat aan die verplichtingen is voldaan. Nieuw is onder andere de plicht om algemeen geaccepteerde arbeid te behouden. Wanneer een belanghebbende zich misdraagt tegen medewerkers die de sociale zekerheidswetten uitvoeren, kan de gemeente of het UWV/SVB een uitkering voor maximaal drie maanden stopzetten. Ook wordt vastgelegd dat bijstandsgerechtigden hun sollicitaties niet mogen belemmeren door persoonlijke verzorging, onaangepaste kleding, en/of gedrag. Artikel 9a WWB, over de ontheffing van de plicht tot arbeidsinschakeling van alleenstaande ouders, wordt afgeschaft. De gemeenteraad wordt verplicht om bij verordening regels vast te stellen met betrekking tot de plicht tot tegenprestatie en de bijbehorende maatregel.

Bijstand en toeslagen

Ook op het gebied van inkomen verandert er het één en ander. Er wordt een kostendelersnorm geïntroduceerd waardoor de bijstandsnorm per persoon lager zal worden naarmate meer meerderjarige personen in de woning aanwezig zijn en zij ook met meer personen de kosten kunnen delen. Deze kostendelersnorm gaat, behalve in de bijstand, ook gelden in de AOW, Anw, IOAW, IOAZ en Toeslagenwet. De mogelijkheid tot verlening van categoriale bijzondere bijstand wordt verkleind. Alleen categoriale bijzondere bijstand in de vorm van een collectieve aanvullende zorgverzekering of een tegemoetkoming in de premie van een dergelijke verzekering wordt gehandhaafd. Voor deze vorm van categoriale bijzondere bijstand wordt de inkomensgrens van 110% van de bijstandsnorm geschrapt. De langdurigheidstoelage wordt vervangen door een individuele inkomensstoelage. De koopkrachttegemoetkoming op grond van de Wet mogelijkheid koopkrachttegemoetkoming oudere belastingplichtigen wordt uitgezonderd van de middelentoets. De verordeningplicht van artikel 8 lid 1 onderdeel c WWB -de toeslagenverordening - wordt afgeschaft. De criteria voor de bijzondere bijstand worden juist verruimd. Er komt extra geld beschikbaar voor armoedebestrijding.

Bedenkingen

Kluwer Schulinck heeft de nodige bedenkingen bij het wetsvoorstel. Het voert echter te ver om alle

kritische noten hier te bespreken. Ik beperk me dan ook tot de meest in het oog springende punten ten aanzien van de verplichtingen.

De beleidsvrijheid die u als gemeente genoot wordt ingeperkt door de geüniformeerde arbeidsverplichtingen. Uw bevoegdheden worden verplichtingen en er is nauwelijks meer ruimte voor maatwerk.

De bewijslast dat is voldaan aan de verplichtingen komt bij de belanghebbende te liggen, maar kan praktisch onuitvoerbaar blijken. Met name dat belanghebbende het verkrijgen, het aanvaarden of het behouden van algemeen geaccepteerde arbeid niet mag belemmeren door kleding, gebrek aan persoonlijke verzorging of gedrag, is een lastige. Wie bepaalt de criteria hiervoor? Hoe toont een belanghebbende aan dat hij iets niet heeft gedaan?

De maatregel van drie maanden uitsluiting uit de WWB bij het niet nakomen van bepaalde verplichtingen is een straf die niet altijd proportioneel is. Ook wordt geen onderscheid gemaakt tussen 'lichte' en 'zware' overtredingen. Deze maatregel is zeer ingrijpend, terwijl de bijstand toch een vangnet is. Zo'n maatregel moet omgeven zijn met bijzondere waarborgen en aan strenge eisen voldoen. De vraag die je hierbij kunt stellen of het nog een reparatoire sanctie betreft of dat het meer een punitief karakter krijgt.

De 'tegenprestatie naar vermogen' krijgt nog steeds geen duidelijke invulling, terwijl de gemeenteraad wel wordt verplicht een verordening hiervoor te maken. De wettelijke ruimte voor de gemeente is beperkt en in de praktijk blijken hier knelpunten te liggen.

Overzicht belangrijkste knelpunten wetsvoorstel Wet maatregelen WWB (33 801)

Geüniformeerde arbeidsverplichtingen en maatregelen

1. *Niet of onvoldoende nakomen verplichtingen*

Artikel 18 lid 2 WWB wordt met het wetsvoorstel geherformuleerd. Dit lid bepaalt in welke gevallen het college de bijstand moet afstemmen conform de afstemmingsverordening. Volgens het huidige artikel 18 lid 2 WWB is afstemmen mogelijk als belanghebbende verplichtingen "niet of onvoldoende nakomt". Met het wetsvoorstel wordt dit gewijzigd in "het niet nakomen van de verplichtingen". Het woord "onvoldoende" valt hiermee weg. Dit is onduidelijk voor de uitvoering. Betekent dit dat het gedeeltelijk nakomen van de verplichtingen moet leiden tot een afstemming van de bijstand? Als een belanghebbende zijn verplichtingen voortvloeiende uit de WWB, met uitzondering van artikel 17 lid 1 WWB, onvoldoende nakomt, dan zou kunnen worden betoogd dat het college niet bevoegd is de bijstand te verlagen. De bepaling biedt in ieder geval ruimte voor discussie en leidt bij de uitvoering tot onduidelijkheid. In de Memorie van Toelichting (artikelsgewijs) wordt niet veel gezegd over de wijziging van artikel 18 lid 2 WWB. Wel wordt verlaging van de uitkering wegens onvoldoende sollicitatiepogingen genoemd als voorbeeld in de Memorie van Toelichting, maar dat voorbeeld heeft geen betrekking op artikel 18 lid 2 WWB, doch op artikel 18 lid 4 WWB.

2. *Geüniformeerde arbeidsverplichtingen - algemeen*

Het wetsvoorstel introduceert geüniformeerde arbeidsverplichtingen en maatregelen. In artikel 18 lid 4 WWB wordt voor het college de verplichting opgenomen om de bijstand in ieder geval met 100% te verlagen voor een periode van 3 maanden indien belanghebbende de geüniformeerde arbeidsverplichtingen niet nakomt.

Het is opvallend dat diverse geüniformeerde arbeidsverplichtingen niet worden genoemd in artikel 9 WWB. In de Memorie van Toelichting bij het wetsvoorstel wordt gesuggereerd dat alle verplichtingen zijn opgenomen in artikel 9 lid 1 of 55 WWB. Dit is echter niet het geval. De gedragingen zoals omschreven in artikel 18 lid 4 onderdeel c, d, e, f en h WWB zijn niet als verplichting opgenomen in artikel 9 WWB.

Artikel 9 WWB heeft echter juist betrekking op de verplichtingen van een bijstandsgerechtigde. Artikel 18 WWB gaat over de maatregel die wordt opgelegd als een bijstandsgerechtigde zijn verplichtingen niet nakomt. Het is niet logisch diverse verplichtingen eerst pas hier te introduceren. Dit had al moeten gebeuren in artikel 9 WWB over de verplichtingen.

Dit maakt de uitvoering complex. Hoewel de verplichtingen uit de wet volgen, vraagt Kluwer Schulinck zich af of bijstandsgerechtigden op deze manier wel redelijkerwijs kunnen weten wat van hen wordt verwacht. En, in samenhang hiermee, kan het een bijstandsgerechtigde worden verweten dat hij bepaalde verplichtingen niet is nagekomen? Om fouten in de uitvoering te voorkomen, is het van belang de preventie aan de voorkant goed te regelen. Dit betekent dat bijstandsgerechtigden moeten worden voorgelicht over de nieuwe of aangescherpte verplichtingen. Ook verdient het aanbeveling om in beschikkingen over toekenning van bijstand deze nieuwe verplichtingen ter informatie op te nemen. Ook het zittend bestand moet goed worden voorgelicht over deze nieuwe plichten.

3. *Geüniformeerde arbeidsverplichtingen - specifiek*

Artikel 18 lid 4 WWB introduceert geüniformeerde arbeidsverplichtingen en maatregelen. Bij diverse plichten signaleert Kluwer Schulinck knelpunten. Die worden hierna toegelicht.

- *Verhuisplicht*

Het bereid zijn te reizen (totale reisduur 3 uur per dag) of te verhuizen wordt als nieuwe verplichting toegevoegd. Kluwer Schulinck vindt de verhuisplicht een curieuze verplichting. Dit kan nogal wat sociale en financiële gevolgen met zich

meebrengen. Denk aan het ontwrichten van het gezins- en familielevens, verlies van de sociale omgeving, het opgeven van een eigen woning onder de huidige economische moeilijke condities, bijzondere bijstand voor verhuiskosten, wachtlijsten bij kinderopvang en de eventuele onmogelijkheid van informele opvang. Ook kan in dit kader worden afgevraagd in hoeverre de overheid mag bepalen waar mensen wonen. De verhuisplicht zou bovendien in strijd kunnen komen met het recht op gezinsleven. Ook is niet duidelijk of deze verplichting kan worden opgelegd voor het verkrijgen van tijdelijke arbeid. Het is dan ook vreemd dat de wetgever deze nieuwe plicht niet nader heeft gemotiveerd.

- *Verkrijgen en behouden van kennis en vaardigheden*
Het verkrijgen en behouden van kennis en vaardigheden wordt als nieuwe verplichting toegevoegd. Uit de tekst en de toelichting kan niet worden afgeleid wat deze norm inhoudt. Vooral bij het behouden van kennis en vaardigheden kunnen vraagtekens worden gezet bij de toetsbaarheid van die norm. Het is naar onze mening niet duidelijk hoe het college dit moet gaan uitvoeren. Bovendien betreft het een open norm, die subjectief kan worden ingevuld.
- *Kleding, gebrek aan persoonlijke verzorging of gedrag*
Het verkrijgen, aanvaarden en behouden van algemeen geaccepteerde arbeid niet belemmeren door kleding, gebrek aan persoonlijke verzorging of gedrag wordt toegevoegd als verplichting. Kluwer Schulinck vraagt zich af hoe de uitvoering dit in de praktijk moet gaan beoordelen. De omschreven gedraging lijkt ons erg subjectief. Het betreft een open norm, die subjectief kan worden ingevuld. Als religieuze bezwaren zwaarwegend zijn, dan hoeft belanghebbende overigens niet te voldoen aan de arbeidsplicht (zie CRvB 11-01-2011, nrs. 09/265 WWB e.a.). Het verlagen van de uitkering zou in strijd kunnen zijn met artikel 9 EVRM. Het moet daarbij wel gaan om een 'religion of belief' in de zin van dat artikel (zie CRvB 23-05-2000, nrs. 97/12208 ABW e.a.).
- *Behandeling van medische aard*
Het zich onderwerpen aan een door het college verplicht gestelde behandeling van medische aard als bedoeld in artikel 55 WWB is als nieuwe verplichting toegevoegd. Hoewel wij in bepaalde gevallen het nut van een dergelijke verplichting inzien, voorzien wij niettemin problemen bij de uitvoering. Vooral de vraag wat wel of niet kan, doet zich hier voor. Kan een bijstandsgerechtigde worden verplicht tatoeages te laten verwijderen? Ook zou naleving van deze verplichting strijd kunnen opleveren met het recht op bescherming van de lichamelijke integriteit.

4. *Bewijslast rust op belanghebbende*

Het wetsvoorstel introduceert dat een bijstandsgerechtigde op het verzoek van het college moet aantonen dat is voldaan aan de geüniformeerde arbeidsverplichtingen van artikel 18 lid 4 onderdelen a t/m h WWB. Deze omkering van de bewijslast is opvallend. Bij een belastend besluit ligt de bewijslast immers normaliter bij het bestuursorgaan (zie CRvB 07-11-2006, nr. 05/6134 WWB, CRvB 09-11-2010, nrs. 08/5557 WWB e.a. en CRvB 16-10-2012, nrs. 10/6070 WWB). Hiermee worden bijstandsgerechtigden in een nadeligere positie dan voorheen gebracht aangezien zij moeten aantonen dat zij de verplichtingen niet hebben geschonden. Bovendien vraagt Kluwer Schulinck zich af hoe bijstandsgerechtigden kunnen aantonen bepaalde verplichtingen niet te hebben geschonden. Hoe kan een bijstandsgerechtigde bewijzen dat hij zich netjes heeft gekleed en goed heeft verzorgd en gedragen? Vooral bij negatief geformuleerde verplichtingen is dit onduidelijk.

5. *Standaardmaatregel niet proportioneel*

In het wetsvoorstel is opgenomen dat het college de bijstand in ieder geval met 100% moet verlagen voor een periode van 3 maanden indien belanghebbende de geüniformeerde arbeidsverplichtingen niet nakomt. Kluwer Schulinck vindt deze standaardmaatregel niet proportioneel.

Uit jurisprudentie blijkt reeds dat een standaardmaatregel van 100% gedurende 3 maanden

bij het voor de eerste keer niet meewerken aan een re-integratietraject niet redelijk is en niet voldoet aan het uitgangspunt van de WWB als inkomenswaarborg en niet voldoet aan het uitgangspunt dat een maatregel is bedoeld als prikkel om aan de bijstandsverlening verbonden verplichtingen na te komen (zie CRvB 14-03-2011, nrs. 09/1860 WWB e.a. en CRvB 05-07-2011, nrs. 10/1302 WWB e.a.). Deze jurisprudentie gaat weliswaar niet meer op na de wetwijziging, maar duidt er niettemin op dat een dergelijke sanctie bij schending van de arbeidsverplichtingen niet proportioneel is. Bovendien wordt geen onderscheid gemaakt tussen lichte en zware overtredingen: voor elke overtreding geldt dezelfde maatregel. Naar onze mening is het maken van onderscheid tussen lichte en zware overtredingen noodzakelijk in verband met het oordeel of de maatregel proportioneel is. Het bevreemdt Kluwer Schulinck dat op het niet ingeschreven staan bij een uitzendbureau een even zware maatregel staat als het niet aanvaarden of behouden van algemeen geaccepteerde arbeid.

6. *Beleidsruimte*

Door uniformering van de arbeidsverplichtingen en de vastgelegde hoogte van de maatregel krimpt de beleidsruimte van de gemeente. Onder de huidige WWB bepaalt de gemeenteraad in de afstemmingsverordening welke (arbeids)verplichtingen maatregelwaardig zijn en wat de hoogte van de verlaging moet zijn. Dit biedt gemeenten ruimte om maatwerk te leveren.

De mogelijkheid maatwerk op dit punt te leveren ontbreekt in het wetsvoorstel. De te sanctioneren verplichtingen zijn dwingend voorgeschreven en ook de hoogte van de afstemming (100% gedurende 3 maanden) staat vast. Er is sprake van enige beleidsruimte, maar de inhoud daarvan is beperkt. Uitsluitend in geval van bijzondere omstandigheden indien dringende redenen daartoe noodzaken kan de maatregel worden afgestemd op de mogelijkheden en omstandigheden van een bijstandsgerechtigde (zie het voorgestelde artikel 18 lid 6 WWB). Een dergelijke situatie zal zich in de praktijk niet snel voordoen.

De voorgestelde wijziging is volgens Kluwer Schulinck bovendien niet in overeenstemming met de ingezette lijn van de wetgever waarin een verschuiving van de verantwoordelijkheid van de rijksoverheid naar gemeenten kan worden waargenomen (vergelijk bijvoorbeeld de Wet interbestuurlijk toezicht).

7. *Hoogte van de afstemming*

De hoogte van de afstemming bij schending van een geüniformeerde arbeidsverplichting is dwingend vastgesteld: 100% gedurende 3 maanden. In het voorgestelde artikel 18 lid 4 WWB staat echter: "Het college verlaagt de bijstand in ieder geval met 100% voor een periode van 3 maanden". Kluwer Schulinck vraagt zich af waarop de term "in ieder geval" op doelt. Dit is onduidelijk. De bepaling lijkt te suggereren dat de bijstand met 100% gedurende 3 maanden moet worden verlaagd, maar dat dit ook meer mag zijn. Volgens de Memorie van Toelichting bij het wetsvoorstel is de verlaging van 100% gedurende 3 maanden voorgeschreven en kan daarvan in beginsel niet worden afgeweken, behoudens bijzondere gevallen zoals bedoeld in artikel 18 lid 5 t/m 7 WWB. Deze tegenstrijdigheid is onduidelijk voor de uitvoering.

8. *Samenloop van overtredingen*

De hoogte van de afstemming bij schending van een geüniformeerde arbeidsverplichting is dwingend vastgesteld: 100% gedurende 3 maanden. In het wetsvoorstel ontbreekt echter een samenloopbepaling. In de Memorie van Toelichting wordt wel een voorbeeld genoemd van een situatie waarin sprake is van meerdere overtredingen. De regering geeft aan dat het aan het college is om met inachtneming van artikel 18 lid 2 en 4 WWB de ter zake passende maatregelen te treffen. Daarbij dient het college verder rekening te houden met artikel 18 lid 5 WWB (algehele afwezigheid verwijtbaarheid) en artikel 18 lid 6 WWB (dringende redenen). Gelet op de verwijzing naar artikel 18 lid 2 WWB lijkt het zo te zijn dat de regering wil dat het college in zijn afstemmingsverordening beschrijft hoe te handelen bij samenloop. Gezien de dwingende formulering van het toekomstige artikel 18 lid 4 WWB kan worden betwijfeld of de gemeente inderdaad beleidsvrijheid heeft op dit

punt. Kluwer Schulinck beveelt aan om op dit punt duidelijkheid te bieden voor de uitvoering.

9. *Ontbreken overgangsrecht*

Het wetsvoorstel bevat geen overgangsrecht ten aanzien van de sanctionering van de geüniformeerde maatregelen. De regering lijkt ervan uit te gaan dat ook oude gedragingen met ingang van het wetsvoorstel moeten worden gesanctioneerd volgens het nieuwe recht (een afstemming van 100% gedurende 3 maanden). Dit is echter onjuist. Formeel werkt het nieuwe artikel 18 WWB onmiddellijk door, maar het rechtszekerheidsbeginsel maakt dat strenger sanctioneren van oude gedragingen materieel gezien onmogelijk is. Dit volgt uit artikel 15 IVBPR (zie CRvB 19-05-2009, nr. 08/655 WWB). Kluwer Schulinck beveelt aan hiermee rekening te houden bij de communicatie naar gemeenten.

10. *Herzien verlaging*

Aan artikel 18 WWB wordt lid 7 toegevoegd. Het college kan op verzoek van belanghebbende de verlaging op grond van artikel 18 lid 4 WWB herzien zodra uit de houding en gedragingen van belanghebbende ondubbelzinnig is gebleken dat hij de verplichtingen van lid 4 nakomt. Dit wordt ook wel de inkeerbepaling genoemd. Concreet betekent dit dat de maatregel tussentijds eindigt en een bijstandsgerechtigde weer bijstand gaat ontvangen als hij daarom verzocht heeft en uit diens houding en gedraging ondubbelzinnig is gebleken dat hij de verplichtingen uit het voorgestelde artikel 18 lid 4 WWB nakomt. Op deze wijze wordt belanghebbende de kans geboden tot herstel van de onrechtmatige situatie.

Herziening vindt alleen plaats op verzoek van een bijstandsgerechtigde en uit diens houding en gedraging moet ondubbelzinnig blijken dat hij de geüniformeerde arbeidsverplichtingen (weer) nakomt. Kluwer Schulinck vraagt zich af hoe een bijstandsgerechtigde dit in bepaalde gevallen kan aantonen. Denk bijvoorbeeld aan de gedraging dat een belanghebbende zijn kennis onvoldoende heeft behouden. Daarbij is ook van belang hoe een bijstandsgerechtigde weet dat de verlaging tussentijds kan worden opgeheven als hij gedragsverandering vertoont. Hierbij is communicatie naar de bijstandsgerechtigde toe van cruciaal belang.

Geen nieuwe aanvraag na verlaging wegens schending geüniformeerde arbeidsverplichtingen

De regering lijkt er van uit te gaan dat een bijstandsgerechtigde een nieuwe aanvraag om bijstand moet indienen nadat zijn bijstand gedurende 3 maanden is verlaagd met 100% wegens schending van een geüniformeerde arbeidsverplichting. Dit is juridisch onjuist.

Indien een belanghebbende niet actief genoeg gezocht heeft naar algemeen geaccepteerde arbeid, dan volgt een verlaging van 100% gedurende 3 maanden (artikel 18 lid 4 WWB). Uit de Memorie van Toelichting volgt dat een bijstandsgerechtigde zich daarna opnieuw kan melden bij het UWV om bijstand aan te vragen. Het college moet volgens die toelichting opnieuw beoordelen of de bijstandsgerechtigde voldoende inspanningen heeft verricht om werk te krijgen.

Dit is juridisch onjuist en volgt niet uit de WWB. Een belanghebbende heeft immers zijn recht op bijstand niet verloren door de verlaging van de bijstand. Na afloop van de periode waarop de maatregel ziet, ontvangt de bijstandsgerechtigde de volledige bijstandsnorm. Een nieuwe zoektermijn is dus niet aan de orde aangezien het recht op bijstand reeds is vastgesteld. Immers: alleen een reeds vastgesteld recht op bijstand kan worden verlaagd. Bestaat geen recht op bijstand, dan kan de bijstand ook niet worden verlaagd (zie CRvB 15-05-2001, nrs. 99/5038 en 99/5039 NABW, CRvB 15-07-2008, nrs. 06/7275 WWB e.a. en CRvB 07-08-2012, nr. 10/3435 WWB).

Een verlaging van 100% kan niet worden aangemerkt als een weigering van bijstand. Dit betekent dat het recht op bijstand gewoon doorloopt, waardoor een bijstandsgerechtigde na afloop van de maatregel geen nieuwe aanvraag hoeft in te dienen met een daaraan gekoppelde zoektermijn.

Bijzondere bijstand

Het college is onder de huidige WWB bevoegd om bijzondere bijstand categoriaal toe te kennen aan de volgende groepen of voor de volgende kostensoort:

- aangewezen groepen personen die de pensioengerechtigde leeftijd hebben bereikt (artikel 35 lid 3 WWB);
- chronisch zieken en gehandicapten (artikel 35 lid 4 WWB);
- huishoudens met kinderen voor kosten in verband met maatschappelijke participatie en ontwikkeling (artikel 35 lid 5 WWB);
- een collectieve aanvullende zorgverzekering of een tegemoetkoming in de kosten van de premie van zo'n verzekering (artikel 35 lid 6 WWB).

Het college kan - na wijziging van artikel 35 WWB - uitsluitend categoriale bijzondere bijstand verlenen voor een collectieve aanvullende zorgverzekering of een tegemoetkoming in de kosten van de premie van zo'n verzekering.

1. *Extra werk voor gemeenten*

De voorgestelde wijziging brengt extra werk met zich mee voor gemeenten. Meer aanvragen om bijzondere bijstand dienen individueel beoordeeld te worden op grond van de criteria die zijn vastgelegd in artikel 35 lid 1 WWB. De regering zegt in de Memorie van Toelichting dat colleges binnen de bestaande wettelijke kaders van de individuele bijzondere bijstand ruimte hebben om groepen aan te wijzen, waarvan vast staat dat zij door de bijzondere omstandigheden waarin zij verkeren, daadwerkelijk specifieke noodzakelijke kosten hebben. Op deze wijze is het volgens de regering eveneens mogelijk om, gebruik makend van groepskenmerken, maatwerkondersteuning te bieden in de vorm van individuele bijzondere bijstand, en tegelijkertijd de uitvoeringskosten beperkt te houden. Kluwer Schulinck deelt deze visie niet. Binnen de individuele bijzondere bijstand heeft het college géén ruimte om groepen aan te wijzen die in aanmerking komen voor bijzondere bijstand. Het college dient in het kader van artikel 35 lid 1 WWB altijd na te gaan of de betreffende kosten in het voorliggende individuele geval daadwerkelijk gemaakt zijn en of deze kosten daadwerkelijk noodzakelijk zijn (zie TK 2002-2003, 28 870, nr. 3, p. 13 - 14). Daarnaast leidt de CRvB uit artikel 35 lid 1 WWB een dwingende volgorde af waarin het college de diverse aspecten van het recht op bijzondere bijstand dient te beoordelen (zie bijvoorbeeld CRvB 24-04-2007, nr. 06/2544 NABW, CRvB 13-10-2009, nr. 07/6727 WWB, CRvB 08-11-2011, nr. 09/3765 WWB, CRvB 23-10-2012, nr. 11/446 WWB en CRvB 01-05-2013, nr. 11/6252 WWB). Het aanmerken van doelgroepen binnen de individuele bijzondere bijstand is daarom juridisch onjuist.

2. *Geen verruiming bijzondere bijstand*

Uit de Memorie van Toelichting blijkt dat de regering meent dat sprake is van verruiming van de bijzondere bijstand: "De verruiming van de individuele bijzondere bijstand wil de regering dan ook niet alleen bewerkstelligen door een extra financiële impuls te geven aan het gemeentelijk armoedebeleid maar ook door de mogelijkheden van de ongerichte inkomensondersteuning met de categoriale bijzondere bijstand te beperken." Van een verruiming van de bijzondere bijstand is volgens Kluwer Schulinck geen sprake. De criteria van artikel 35 lid 1 WWB wijzigen immers niet. Of sprake is van recht op bijzondere bijstand wordt bepaald aan de hand van die criteria. Reeds daarom kan geen sprake zijn van een verruiming van de bijzondere bijstand.

Tegenprestatie naar vermogen

Het wetsvoorstel geeft het college de opdracht aan personen het verrichten van een tegenprestatie op te dragen (zie het voorgestelde artikel 7 lid 1 WWB). Met dit wetsvoorstel wordt de bevoegdheid van het college om een tegenprestatie op te dragen omgezet in een verplichting. De gemeenteraad is gehouden bij verordening regels vast te stellen over de tegenprestatie. Wij voorzien echter de nodige problemen bij de invulling van deze verplichting:

1. *Verplichting om tegenprestatie op te leggen*

De gemeenteraad dient een verordening te maken met betrekking tot de tegenprestatie. De wet laat het daarentegen nadrukkelijk aan het college om te beoordelen of in een individueel geval een tegenprestatie wordt opgedragen. Artikel 7 lid 1 onderdeel c WWB bepaalt weliswaar dat het college personen een tegenprestatie moet opleggen, maar frequentie en invulling van de tegenprestatie worden open gelaten. In de verordening moet bovendien worden geregeld wat wordt gedaan indien geen werkzaamheden als op te leggen tegenprestatie voorhanden zijn. Daarnaast blijkt uit de praktijk dat formeel bezien weinig werkzaamheden als tegenprestatie kunnen worden opgelegd. Zie in dit kader ook de nieuwe opdracht van de gemeenteraad (artikel 8 lid 2 onderdeel b WWB: de regels moeten in ieder geval betrekking hebben op hoe wordt omgegaan met de situatie dat niet direct maatschappelijk nuttige activiteiten voorhanden zijn).

2. *Invulling tegenprestatie*

De bevoegdheid van het college om een belanghebbende te verplichten naar vermogen een tegenprestatie te verrichten, geldt sinds 1 januari 2012. Uit de toelichting en de parlementaire behandeling wordt niet voldoende duidelijk welke werkzaamheden toelaatbaar zijn binnen het wettelijk kader van de tegenprestatie. Dit wringt ook bij dit wetsvoorstel aangezien de regering met het wetsvoorstel beoogt de tegenprestatie te verplichten.

Het is aan de gemeente om de maatschappelijk nuttige werkzaamheden te concretiseren, maar de wettelijke ruimte van de gemeente is beperkt. Zie voor een praktijkvoorbeeld Rechtbank Zeeland-West-Brabant 25-02-2013, nr. 12/3649 waarin de rechtbank oordeelt dat een aanbod van het college om voor 32 uur per week werkzaamheden te verrichten niet kan worden aangemerkt als een tegenprestatie. De tegenprestatie moet voldoen aan diverse voorwaarden zodat in de praktijk werkzaamheden hieraan niet snel voldoen. Zo mag de tegenprestatie niet direct zijn gericht op toeleiding tot de arbeidsmarkt en is het niet bedoeld als re-integratieinstrument. De duur en omvang van de werkzaamheden dienen in de regel beperkt te zijn. Voorts mag de tegenprestatie niet leiden tot verdringing op de arbeidsmarkt. Veel werkzaamheden kunnen daarom niet als tegenprestatie worden ingezet. Veel verder dan sneeuwschuiven en bladeren vegen komt Kluwer Schulink dan ook niet.

3. *Verbod op dwangarbeid en verplichte arbeid*

De regering is van mening dat de tegenprestatie niet in strijd is met internationale bepalingen met betrekking tot het verbod op dwangarbeid en verplichte arbeid (artikel 4 EVRM). Kluwer Schulink meent dat vraagtekens kunnen worden gezet bij het gemak waarmee de regering stelt dat geen sprake is van schending van artikel 4 EVRM. Hierbij is van belang dat de tegenprestatie verplicht is, op straffe van verlaging van de uitkering. Bijstand is echter het laatste vangnet en dat mag niet uit het oog verloren worden. Bovendien streeft de tegenprestatie geen enkel nuttig doel na voor een belanghebbende, zoals bijvoorbeeld re-integratie. Omdat de tegenprestatie enkel (relatief) gering in omvang en duur mag zijn, is dit naar onze mening niettemin (net) voldoende om steeds aan de veilige kant van artikel 4 EVRM te blijven indien het college zich daar ook aan houdt.

4. *Minder beleidsvrijheid, extra uitvoeringslasten, toename bezwaar- of beroepschriften*

Gemeenten worden verplicht een tegenprestatie op te leggen. Hiermee heeft de gemeente minder beleidsvrijheid op dit punt. Bovendien gaat de omzetting van een bevoegdheid naar een verplichting gepaard met extra uitvoeringslasten voor gemeenten. Denk hierbij aan het ontbreken van voldoende aanbod en de noodzakelijke ondersteuning en begeleiding van belanghebbenden. Daarnaast is een tijdelijke toename te verwachten van bezwaar- of

beroepschrijft voor het zittend bestand in die gemeenten die nu geen gebruik maken van de bestaande bevoegdheid. Mogelijk kan de verhoogde inzet op de tegenprestatie ertoe leiden dat de aandacht voor de begeleiding naar werk hieronder zal lijden.

Ontheffen van de plicht tot arbeidsinschakeling

1. *Beperking mogelijkheid verlenen individuele ontheffing*

Het college is onder de huidige WWB bevoegd in individuele gevallen een bijstandsgerechtigde tijdelijk te ontheffen van de verplichting tot arbeidsinschakeling als dringende redenen daartoe nopen (artikel 9 lid 2 WWB). Ontheffing is thans mogelijk voor de arbeidsplicht, de re-integratieplicht en het verrichten van een tegenprestatie naar vermogen.

De mogelijkheid tot het verlenen van een individuele ontheffing wordt met het wetsvoorstel beperkt. Het college kan - na wijziging van artikel 9 lid 2 WWB - uitsluitend tijdelijk een ontheffing verlenen van de arbeidsplicht en het verrichten van een tegenprestatie (zie artikel 9 lid 1 onderdeel a en c WWB). Het college kan een belanghebbende geen tijdelijke ontheffing meer verlenen van de re-integratieplicht (artikel 9 lid 1 onderdeel b WWB). Het gaat dan concreet om het gebruikmaken van een door het college aangeboden voorziening en meewerken aan het opstellen, uitvoeren en evalueren van een plan van aanpak.

Met de voorgestelde wijziging wordt de beleidsvrijheid van het college beperkt. Bovendien brengt de wijziging niet onaanzienlijke gevolgen mee voor bijstandsgerechtigden die feitelijk niet in staat zijn te voldoen aan de re-integratieplicht, maar hiervan geen ontheffing meer kunnen krijgen. De Memorie van Toelichting op het wetsvoorstel stelt alleen dat ontheffing van de verplichting als bedoeld in artikel 9 lid 1 onderdeel b WWB niet meer mogelijk is. Een nadere toelichting ontbreekt.

2. *Wsw'ers*

Het huidige artikel 9 lid 5 WWB komt te vervallen. Hierin is geregeld dat de arbeidsplicht en de re-integratieplicht niet van toepassing zijn op personen die behoren tot de doelgroep van de Wsw. De arbeidsplicht en de re-integratieplicht zullen met de inwerkingtreding van het wetsvoorstel van toepassing worden op personen die behoren tot de Wsw.

Met het wetsvoorstel wordt wél geregeld dat de arbeidsplicht, de re-integratieplicht en het verrichten van een tegenprestatie niet gelden voor personen die volledig en duurzaam arbeidsongeschikt zijn zoals bedoeld in artikel 4 Wet WIA. Een Wsw'er is echter niet per definitie volledig en duurzaam arbeidsongeschikt. De Wet WIA kent bovendien een ander beoordelingskader dan de Wsw. Tijdelijk individueel ontheffen op grond van artikel 9 lid 2 WWB blijft wel mogelijk maar dit brengt wel extra werk met zich mee voor de gemeente.

Met het afstappen van het buiten toepassing laten van de arbeidsplicht en re-integratieplicht voor Wsw'ers lijkt de regering vooruit te lopen op de invoering van de Participatiewet. Wij vragen ons af waarom deze wijziging niet per 1 januari 2015 met de Participatiewet wordt doorgevoerd, in plaats van per 1 juli 2014. Het zou voor de uitvoerende gemeenten praktischer zijn om de wijzigingen ten aanzien van personen die behoren tot de doelgroep van de Wsw op hetzelfde moment in te voeren.

Individuele inkomenstoelage

De langdurigheidstoelage wordt door het wetsvoorstel vervangen door een individuele inkomenstoelage. Het college kent onder de huidige WWB op aanvraag een langdurigheidstoelage toe indien een persoon:

- een langdurig laag inkomen heeft en;
- geen in aanmerking te nemen vermogen heeft als bedoeld in artikel 34 WWB; en
- geen uitzicht heeft op inkomensverbetering.

Na wijziging van artikel 36 WWB kan het college op verzoek een individuele inkomenstoelage toekennen indien een persoon:

- een langdurig laag inkomen heeft en;
- geen in aanmerking te nemen vermogen heeft als bedoeld in artikel 34 WWB en;
- gelet op zijn omstandigheden geen uitzicht heeft op inkomensverbetering.

Op verzoek

Een individuele inkomenstoelage wordt na inwerkingtreding van het wetsvoorstel niet meer op aanvraag verstrekt, maar op verzoek. Dit kan leiden tot onduidelijkheid voor de uitvoerders van de WWB. Beoogt de regering hiermee een inhoudelijke wijziging? Deze wijziging wordt niet nader toegelicht door de regering.

Discretionaire bevoegdheid

Voor de langdurigheidstoelage gold dat de gemeente de langdurigheidstoelage verleent. Na wijziging van artikel 36 WWB kan de gemeente een individuele inkomenstoelage verlenen. Het toekennen van een individuele inkomenstoelage lijkt daarmee een bevoegdheid te worden en geen verplichting. Dit kan ertoe leiden dat het college ook kan afzien van het toekennen van een individuele inkomenstoelage, ook al voldoet een bijstandsgerechtigde wel aan de voorwaarden voor een dergelijke toeslag.

In de Memorie van Toelichting zegt de regering daarover het volgende: "Omdat de individuele toeslag een beoordeling van de individuele omstandigheden van de belanghebbende door het college vergt, is er - net als bij de verlening van individuele bijzondere bijstand - voor gekozen om het nieuwe artikel 36 WWB te formuleren als een "kan-bepaling". Dit neemt niet weg dat de gemeenteraad desondanks verplicht blijft om in een verordening in ieder geval de hoogte van de individuele toeslag en de wijze waarop invulling wordt gegeven aan de begrippen langdurig en laag inkomen aan te geven. De regering heeft er voor gekozen om deze criteria op gemeentelijk niveau te laten vaststellen, waardoor de colleges de mogelijkheid hebben om een verband te leggen met het gemeentelijk armoede- en participatiebeleid." Kluwer Schulinck vraagt zich af wat de regering hiermee bedoelt. De verlening van individuele bijzondere bijstand is geen 'kan-bepaling' (zie artikel 35 lid 1 WWB). Waarom is hier dan wel voor gekozen bij de individuele inkomenstoelage? De in de toelichting genoemde passage - inhoudende dat de gemeenteraad in de verordening in ieder geval de hoogte van de individuele toeslag en de wijze waarop invulling wordt gegeven aan de begrippen langdurig en laag inkomen moet aangeven - is overigens ook niet nieuw ten op zichte van de huidige situatie. Deze beoordeling van de individuele omstandigheden wordt dan ook niet gewijzigd ten opzichte van de huidige WWB. Het is dan ook niet duidelijk waarom de gemeente van het verlenen van de individuele inkomenstoelage een discretionaire bevoegdheid heeft gemaakt.

Individuele omstandigheden van het geval

De regering is van mening dat de beoordeling of er al dan niet sprake is van 'zicht op inkomensverbetering' door het college aan de hand van de individuele omstandigheden van het geval moet plaatsvinden. Het college zal in ieder geval de individuele omstandigheden zoals genoemd in artikel 36 lid 2 WWB (de krachten en bekwaamheden van de persoon en de inspanningen die de persoon heeft verricht om tot inkomensverbetering te komen) moeten betrekken bij de beoordeling van het recht op een individuele inkomenstoelage. Het college is dan ook vrij om het criterium 'gelet op de omstandigheden van die persoon' zelf in te vullen. Dit kan leiden tot willekeur.

Eerder verstrekte langdurigheidstoelage telt mee bij vaststelling inkomen

Tenslotte merkt Kluwer Schulinck op dat het huidige artikel 36 lid 2 WWB niet terugkeert in het nieuwe artikel 36 WWB. De bepaling dat bij de vaststelling van het inkomen voor het recht op de langdurigheidstoelage een eerder verstrekte langdurigheidstoelage buiten beschouwing wordt gelaten, komt daarmee te vervallen. Deze wijziging wordt niet nader toegelicht door de regering.

Zou een eerder verstrekte langdurigheidstoelage of individuele inkomenstoelage in aanmerking worden genomen als inkomen, dan kan dit tot ongewenst effect hebben dat een belanghebbende vanwege die verstrekte toeslag geen recht op een individuele inkomenstoelage heeft omdat hij een te hoog inkomen heeft gehad in de referteperiode. De referteperiode beslaat veelal een periode van 3 tot 5 jaar. Het in aanmerking nemen van een eerder verstrekte individuele inkomenstoelage zou dus het effect kunnen hebben dat mensen 3 tot 5 jaar na verstrekking van die toeslag geen recht op een individuele inkomenstoelage vanwege een te hoog inkomen in de referteperiode. Dit is ongewenst in de situatie dat het inkomen van belanghebbende op zichzelf niet te hoog is, maar wel te hoog wordt door het in aanmerking nemen van de eerder verstrekte inkomenstoelage. Bovendien is voormalig artikel 36 lid 2 WWB in overeenstemming met het feit dat een bijstandsuitkering zelf geen inkomen is in de zin van artikel 32 WWB. Op basis daarvan concludeert Kluwer Schulinck dat door het weglaten van voormalig artikel 36 lid 2 WWB, het nieuwe artikel 36 WWB niet in overeenstemming is met artikel 32 WWB. Voor de uitvoering is duidelijkheid hieromtrent gewenst. Deze duidelijkheid moet worden geboden door het toevoegen van een bepaling aan het nieuwe artikel 36 WWB inhoudende dat een eerder verstrekte individuele inkomenstoelage bij de vaststelling van het inkomen buiten beschouwing wordt gelaten.

Zoektermijn en plan van aanpak voor alle bijstandsgerechtigden

Invulling zoektermijn

In artikel 41 lid 4 WWB komt te staan dat de zoektermijn van 4 weken gaat gelden voor iedereen. Bij de uitvoering leven vragen over de invulling van de zoektermijn bij personen jonger dan 27 jaar. Wanneer heeft een bijstandsgerechtigde actief genoeg gezocht naar algemeen geaccepteerde arbeid? Dit is een vraag die gemeenten zelf moeten beantwoorden en richtlijnen daarvoor ontbreken.

Onevenredig bezwarende individuele omstandigheden

Gedurende de zoektermijn kan aan een belanghebbende een voorschot algemene bijstand in de vorm van een renteloze geldlening worden verleend indien onevenredig bezwarende individuele omstandigheden daartoe noodzaken. Onduidelijk is welke invulling gemeenten hieraan kunnen geven. De wetgever heeft niet toegelicht waaraan kan worden gedacht bij onevenredig bezwarende individuele omstandigheden. Dit is onduidelijk voor de uitvoering.

Plan van aanpak voor iedereen

Met het wetsvoorstel wordt het college verplicht om ook voor personen van 27 jaar en ouder een plan van aanpak op te stellen (zie het voorgestelde artikel 44 lid 5 WWB). Door deze wijziging zullen gemeenten veel meer werk hebben. Voor iedere bijstandsgerechtigde zal na inwerkingtreding van het wetsvoorstel immers een plan van aanpak moeten worden opgesteld.

Kostendelersnorm

Het wetsvoorstel voegt de kostendelersnorm toe aan de WWB. De kostendelersnorm is van toepassing indien de bijstandsgerechtigde de woning deelt met anderen.

Kluwer Schulinck constateert dat met toepassing van de kostendelersnorm ten onrechte geen rekening wordt gehouden met de situatie waarin gehuwden waarvan beide echtgenoten 18, 19 of 20 jaar zijn een of meer ten laste komende kinderen hebben en kosten delen met anderen. De rekennorm die in dit geval van toepassing is, is de norm die geldt voor gehuwden waarvan beide echtgenoten 18, 19 of 20 jaar oud zijn en die geen ten laste komende kinderen hebben (artikel 22a lid 2 onderdeel a WWB in combinatie met artikel 20 lid 1 onderdeel b WWB). De ophoging voor alleenstaande ouders (artikel 22a lid 3 WWB) is in deze situatie niet van toepassing aangezien de gehuwden geen alleenstaande ouder zijn in de zin van artikel 4 lid 1 onderdeel b WWB: "de

ongehuwde die de volledige zorg heeft voor een of meer tot zijn last komende kinderen en geen gezamenlijke huishouding voert met een ander, tenzij het betreft een bloedverwant in de eerste graad of een bloedverwant in de tweede graad indien er bij één van de bloedverwanten in de tweede graad sprake is van zorgbehoefte;". Kluwer Schulinck is dan ook van mening dat aan artikel 22a lid 2 WWB artikel 20 lid 2 onderdeel b WWB als rekennorm toegevoegd dient te worden.

Berekening op grond van huidige wetsvoorstel:

Partner 1

$$\begin{array}{l} 40\% + 3 \times 30\% \\ \text{-----} \times \text{€ } 457,32 \text{ (artikel 20 lid 1 onderdeel b WWB)} = \text{€ } 198,17 \\ 3 \end{array}$$

Partner 2

$$\begin{array}{l} 40\% + 3 \times 30\% \\ \text{-----} \times \text{€ } 457,32 \text{ (artikel 20 lid 1 onderdeel b WWB)} = \text{€ } 198,17 \\ 3 \end{array}$$

Totaal gehuwden: € 396,34

Berekening met verbetering van wetsvoorstel (artikel 20 lid 2 onderdeel b WWB toevoegen aan artikel 22a lid 2 WWB):

Jongste partner

$$\begin{array}{l} 40\% + 3 \times 30\% \\ \text{-----} \times \text{€ } 722,03 \text{ (artikel 20 lid 2 onderdeel b WWB)} = \text{€ } 312,88 \\ 3 \end{array}$$

Oudere partner

$$\begin{array}{l} 40\% + 3 \times 30\% \\ \text{-----} \times \text{€ } 722,03 \text{ (artikel 20 lid 2 onderdeel b WWB)} = \text{€ } 312,88 \\ 3 \end{array}$$

Totaal gehuwden: € 625,75

Bewijsopdracht

De bewijsopdracht wordt met het wetsvoorstel aangepast aan de kostendelersnorm. Met de bewijsopdracht kan het college een bijstandsgerechtigde onder meer vragen aan te tonen dat hij een alleenstaande of alleenstaande ouder is die niet met een of meer meerderjarige personen in dezelfde woning zijn hoofdverblijf heeft.

Kluwer Schulinck constateert dat door in artikel 53a lid 3 WWB te verwijzen naar de rekennorm van artikel 22a lid 2 WWB, ten onrechte geen rekening is gehouden met de situatie waarin een alleenstaande ouder van 18, 19 of 20 jaar met een ten laste komend kind niet kan aantonen dat hij een alleenstaande ouder is die niet met een of meer meerderjarige personen in dezelfde woning zijn hoofdverblijf heeft. Onder de huidige WWB is de consequentie van het niet kunnen aantonen dat het college de uitkering toekent of herzien naar 50% van de op belanghebbende van toepassing zijnde gehuwdennorm (artikel 53a lid 3 WWB in combinatie met artikel 20 lid 2 onderdeel b WWB). Dit betekent: 50% van € 722,03. Echter op basis van het onderhavige wetsvoorstel zal het college de uitkering toekennen of herzien naar 30% van de in artikel 22a lid 2 WWB bedoelde rekennorm. Artikel 20 lid 2 onderdeel b WWB wordt niet in artikel 22a lid 2 WWB genoemd. Dit betekent: 30%

van € 457,32 (norm artikel 20 lid 1 onderdeel b WWB) in plaats van 30% van € 722,03.

Wetstechnische omissies

1. Artikel 8 lid 2 WWB wijzigt. De op dit moment geldende onderdelen a en c worden geschrapt. Deze onderdelen regelen wat in ieder geval moet worden geregeld in de re-integratieverordening:
  - onderdeel a bepaalt dat de re-integratieverordening in ieder geval betrekking moet hebben op de evenwichtige aandacht voor de doelgroepen die recht hebben op ondersteuning bij de arbeidsinschakeling, de verschillende doelgroepen daarbinnen, en op de wijze waarop rekening wordt gehouden met zorgtaken;
  - onderdeel c bepaalt dat de re-integratieverordening in ieder geval betrekking moet hebben op de een- of tweemaalige premie gericht op arbeidsinschakeling in relatie tot de armoedeval.

In de Memorie van Toelichting op het wetsvoorstel wordt niet ingegaan op het laten vervallen van deze regels over de invulling van de re-integratieverordening. Het laten vervallen van deze onderdelen ligt bovendien niet in de rede aangezien de verordeningsplicht niet inhoudelijk wijzigt. Daarom lijkt spake van een wetstechnische omissie.
2. Aan artikel 38 lid 2 WWB over de wijziging van normen en bedragen binnen de WWB wordt een verwijzing toegevoegd naar artikel 10a lid 6 WWB. Deze verwijzing is toegevoegd omdat artikel 10a lid 6 WWB verwijst naar de premie als bedoeld in artikel 31 lid 2 onderdeel j WWB. Opname van artikel 10a lid 6 WWB in artikel 38 lid 2 WWB is volgens Kluwer Schulinck overbodig omdat artikel 31 lid 2 onderdeel j WWB zelf al is opgenomen in artikel 38 lid 2 WWB.
3. De zoektermijn geldt met het wetsvoorstel voor iedereen. In beginsel is daarom artikel 41 lid 4 WWB altijd van toepassing. Daarom is het laten voortbestaan van het onderscheid tussen artikel 43 lid 4 WWB (artikel 41 lid 4 WWB is wel van toepassing) en artikel 43 lid 5 WWB (artikel 41 lid 4 WWB is niet van toepassing) volgens Kluwer Schulinck niet noodzakelijk.
4. Artikel 47c lid 2 WWB wordt gewijzigd. De bepaling komt te luiden: "De Sociale verzekeringsbank verlaagt de algemene bijstand ter zake van het niet of onvoldoende nakomen van de uit deze wet, met uitzondering van artikel 17, eerste lid voortvloeiende verplichtingen, waaronder begrepen het zich onthouden van zeer ernstige misdragingen jegens de Sociale verzekeringsbank en haar functionarissen tijdens het verrichten van hun werkzaamheden dan wel indien de belanghebbende naar het oordeel van de Sociale verzekeringsbank tekortschietend besef van verantwoordelijkheid betoont voor de voorziening in het bestaan. Van een verlaging wordt afgezien, indien elke vorm van verwijtbaarheid ontbreekt."
Een punt van discussie bij deze bepaling is of de passage "waaronder begrepen het zich onthouden van zeer ernstige misdragingen" juridisch juist is.
Kluwer Schulinck meent dat de formulering van dit artikel wel juist is: het gaat om de verplichting van een bijstandsgerechtigde om zich te onthouden van zeer ernstige misdragingen. Omdat dit met de inwerkingtreding van de wet een verplichting is, kan dit nu positief worden geformuleerd. Onder de huidige wet is het geen verplichting en moet het daarom in artikel 47c WWB negatief worden geformuleerd.
5. In artikel 53a lid 2 onderdeel b WWB blijft ten onrechte een verwijzing naar artikel 9a WWB staan. Artikel 9a WWB vervalt na inwerkingtreding van dit wetsvoorstel.